

**NATURPLEJEPLAN
FOR
FREDENSBORG SØPARK**

NATURPLEJEPLANENS UDARBEJDELSE

Vedligeholdelse af park- og naturarealer skal udføres i henhold til lokalplan F27, bilag 7 beplantningsplan og bilag 8 naturplejeplan samt foreningens vedtægter § 1 og § 3.

Bestyrelsen er ansvarlig for at der udarbejdes en naturplejeplan for de fælles park- og naturarealer. Naturplejeplanen skal udarbejdes efter de til enhver tid gældende naturplejenormer, se litteraturliste.

Park- og naturarealer

Af Fredensborg Søparks samlede grundareal på 102 td. svarende til 536.000 m² udgør de samlede fællesarealer 68 td. svarende til 349.000 m². Det samlede vejareal udgør 22.600 m². Det bebyggede areal udgør 34 td. svarende til 186.000 m². (Data fra matrikelstyrelsen)

Af de samlede park- og naturarealer på 349.000 m² udgør parkarealerne 26 td. svarende til 155.000 m². Enge, skov og folde udgør 194.000 m². (Opmålt på græskort)

Naturplejeplanens indhold

Naturplejeplanen er opdelt i 6 afsnit benævnt delområder:

1. Græs
2. Busket
3. Levende hegn
4. Træer
5. Vand
6. Stendiger

1. Græs

Delområdet "Græs" dækker over 3 forskellige kategorier af græsvegetation i Fredensborg Søpark. Se tegning.

Brugsplæne **156.999 m²**

Karakteren **Brugsplæne** optræder nær bygningerne og på udvalgte legeområder. (endnu ikke anvist) Se tegning.

Græsset skal være tæt og sammenhængende, i vækst og må ikke være højere end 8 cm. Klippehøjde 4 cm.

Kanter ind mod hække, kantsten og bede skal renholdes, så græsvæksten ikke generer.

Ved bioklip uden opsamling kan græsset gødes med 3 x 1 kg. NPK-gødning 16-4-12 pr. 100 m² i april-maj, juni-juli og august-september, hvis der af slidmæssige årsager kræves kraftigere vækst.

Slåningssæsonen starter med gennemgang af områderne for evt. udjævning af muldvarpe- og mosegriseskud.

Alt græsafklip skal fjernes op til vinteren. Ligger der græsafklip på græsset eller er græsset for langt, er der øget risiko for at græsset angribes af sneskimmel og svækkes. Nedfaldne blade, nedfaldsfrugter og lignende fjernes.

Vejledende pleje: Klipping ca. 16 gange

Græsflader **158.482 m²**

Karakteren **Græsflader** er en ny karakter, der optræder på større, åbne områder, der ikke bruges til hyppig færdsel, men hvor karakteren giver mulighed for etablering af en periodevis mere blomsterrig, men stadig åben karakter i forhold til Brugsplænen. Se tegning.

Fladen skal være sammenhængende grøn, i vækst og højden må ikke være mere end 10 cm. Klippehøjde 4 cm. Bioklip uden opsamling. Kanter ind mod hække, kantsten og bede skal renholdes, så græsvæksten ikke generer. Græsflader med islæt af blomster, engkarse eller forårsløg må først slås min. 6 uger efter afblomstring.

Områdets klippede stier hører under Græsflader. Stibredde ca. 2-2,5 m. afhængig af klippeaggregat.

Vejledende pleje: Klipping ca. 8-9 gange.

Eng **72.116 m²**

Fredensborg Søpark har to engområder benævnt henholdsvis Slotsengen og Søengen. Se tegning.

Græsset skal fremtræde frodigt og blomsterrigt. Groft ukrudt som bjørneklo, brændenælder, agertidsler, selvsåede vedplant-er o.l. fjernes manuelt eller ved lokal pensling med glyphosat eller andet godkendt bekæmpelsesmiddel til havebrug. Dette kræver dispensation fra kommunen, da der ikke må anvendes sprøjtemidler til bekæmpelse af planter på engarealer omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 uden forudgående dispensation.

Vejledende pleje af Slotsengen: Slotsengen har en meget stor bestand af invasiv gyldenris. Slåning med opsamling 1 gang årligt omkring blomstringsstart, indtil bestanden er nedbragt. De fritstående træer og trægrupper på engen bevares. Dernæst slåning som beskrevet under "Søengen".

Vejledende pleje af Søengen: Slåning med opsamling 1 gang årligt efter afblomstringen og afkastningen af frø i juni-juli-august, alt efter plantearter.

2. Busket

4.363 m²

Et busket danner og adskiller rum samt afgrænser arealer. Det kan holde på jorden på skråninger, camouflere usikre dæksler og give en tættere afskærmning mod parkarealer i henhold til Lokalplanen. Se tegning.

Buskene i buskettet holdes fritvoksende, men kan skæres ned med 5-10 års mellemrum til foryngelse. Egentlig hækklipning må ikke forekomme. Efterårets sammenrevne blade kan lægges ind under buskene, hvor de holder på jordens fugtighed og omsættes til god jord.

ETABLERING AF NYE BUSKETTER

Jorden skal løbende holdes fugtig, indtil planterne er etableret. Dette er specielt vigtigt første år efter plantning, hvor planterne er meget sårbare for udtørring. Etableringsgødning 2 kg NPK-gødning 16-4-12 pr. 100 m² i maj-juni.

Jorden omkring planterne renholdes med kultivator en gang om måneden i sommerhalvåret. Der bør ikke forefindes synligt ro-dukudt og frøkrudt må ikke nå at kaste frø. Der kan anlægges klippede stier langs hegnene, der muliggør færdsel, plukning af bær og forhindrer selvsået opvækst eller rodkud i at brede sig. Stierne klippes som Græsflader.

3. Levende hegn

7.922 m²

De levende hegn afgrænser rum ved hjælp af en stor variation af træer og buske, der samtidig bidrager med frodighed, blomster og frugter. Levende hegn findes langs matriklens nordlige skel ind mod nabomark og langs skrænten ned mod Esrum sø. Karakteren kunne desuden udnyttes som afgrænsninger langs Søparkens grænser mod Dronningens Kovang, mod enge, grønninger og stier og veje. Se tegning.

Hegnene skal fremtræde tætte fra top til bund. De holdes fritvoksende, men kan dog beskæres til en højde på 4-6 m. Egentlig hækklipning må ikke forekomme. En undtagelse er hegnet mod Esrum sø, der plejes efter aftale med Fredningsmyndighederne.

VEJLEDENDE PLEJE AF GAMLE HEGN:

Sommer: Årlig gennemgang og eventuel udvisning af træer og buske. Rydning og/eller forsigtig pensling med glyphosat eller andet godkendt bekæmpelsesmiddel til havebrug af stød af udvist træagtig opvækst. Fritrumsbeskæring af udhængende grene. Afskårne grene fjernes.

Efterår: Opmåling af indplantningsområde, bestilling af planter til efterårsplantning. 6 planter/10 m². Samtidig udsæd af urtefrø, frømængde 3 gr./m². Se plantelister.

ETABLERING AF NYE HEGN:

Jorden omkring hegnplanterne renholdes med kultivator en gang om måneden i sommerhalvåret.

Jorden skal løbende holdes fugtig, indtil planterne er etablerede. Dette er specielt vigtigt første år efter plantning, hvor planterne er meget sårbare for udtørring. Evt. udgåede planter udskiftes. Der tilføres 2 kg NPK-gødning 16-4-12 pr. 100 m² som etableringsgødning første år. Græs langs hegnet slås som eng en til to gange årligt.

4. Træer

Delområdet "Træer" dækker over 3 forskellige kategorier af trævegetation i Fredensborg Søpark: Fritvoksende træer og trægrupper, Lund og Skov. Se tegning.

FRITVOKSENDE TRÆER OG TRÆGRUPPER

Træerne skal normalt fremtræde med naturlig form. Beskæring af træernes kroner bør ikke finde sted, før planterne er veletablerede og kun i form af en lejlighedsvis udtynding med henblik på at holde en åben krone. Dog kan enkelte grene studs, således at formen harmoniseres. Krydsende, syge og døde grene skal dog fjernes. Der skal altid skæres over en udadvendende sidegren, der kan fortsætte væksten. Denne beskæring kan eventuelt udføres af fagfolk og gerne om sommeren, da træerne da ikke reagerer med at danne så mange varis som ved vinterbeskæring. Afskårne grene fjernes.

Sygdomme (svampe) og skadedyr må ikke true/hæmme træernes vækst. Der må kun sprøjtes med økologisk godkendte sprøjtemidler som insektsæbe og olie-emulsion.

ETABLERING AF NYE TRÆER

Omkring nyplantede solitærtræer friholdes en cirkel på 1 m i diameter for græs eller andre planter. Jorden under træerne renholdes med kultivator, ved hjælp af lugning eller hakning. Dette skal ske så ofte at ukrudt ikke når at kaste frø. Alternativt dækkes med ukrudtsdug og/eller flis. Anvendes flis, skal der tilføres supplerende gødning.

Vanding første gang umiddelbart efter plantning. Etablering af vandingssæk tilrådes. Alt. vanding med 40-50 mm. vand hver uge, afhængig af nedbørsmængden. Jorden skal løbende holdes fugtig, indtil planterne er etableret. Dette er specielt vigtigt første år efter plantning, hvor planterne er meget sårbare for udtørring.

Opbindinger eftergås regelmæssigt og udskiftes/forlænges i fornødent omfang. Opbindinger må ikke stramme om stammen, men skal dog være så stramme, at træet støttes. Plantestopper og stokke fjernes efter 2-3 år.

Lund **1.450 m²**

En lund er et lille skovparti med en rumlig oplevelse, såvel indefra som udefra. Områdets lund har en overvægt af birketræer som bestandstræer. Lundtypen kan udvikles i retning af en lysåben birklund, eventuelt med spredt indblanding skovfyr, tørst, røn og stilkeg.

VEJLEDENDE PLEJE

Gennemgang og eventuel udvisning af træer og buske. Nedsikring og eventuel pensling af skyggende arter som bøg o.l. Af-skårne grene fjernes.

Opmåling af indplantningsområde, bestilling af planter til efterårsplantning. 3 planter/10 m². Samtidig udsæd af urtefrø, frømængde 3 gr./m². Se plantelister.

Den del af Slotsengen, som omkranser Birkelunden og fortsætter til stendiget ved Waages Passage, skal passes som **Græsflader**, se dette.

Skov **46.822 m²**

Fredensborg Søparks grænse ind mod slotsparken udgøres af et smalt skovbælte, der mod nord udvides til "Æbleskoven", et stort løvskovsområde. Denne del af skoven har været så sige utilgængelig og præget af årtiers manglende pasning og tilsyn. Den har desuden lidt en del under de sidste års voldsomme storme med meget stort stormfald, der tidligere har gjort adgangen næsten umulig til store dele af skoven. I dag er der ryddet i de nedfaldne træer og mangler kun en løbende udtynding af uønsket opvækst.

VEJLEDENDE PLEJE

Efter oprydningen vil plejen bestå af rydning af uønsket opvækst af hensyn til helheden. Dette kan med fordel ske efter udvisning foretaget af professionel skovrådgiver. Det anbefales at efterlade noget dødt ved. Dødt ved er generelt en mangel i den danske natur. Det fremmer biodiversitet af insekter, vedlevende dyr, svampe mm..

5. Vand

Delområdet dækker over 2 forskellige kategorier i Fredensborg Søpark: Vandhuller og Moser (og moselignende område). Se tegning.

Begrebet »moser og lignende« omfatter i lovens forstand udyrkede eller ekstensivt udnyttede områder, præget af en ferskvands påvirket naturlig eller overvejende naturlig vegetation, som er knyttet til gennemsnitlig høj vandstand. Er arealet større end 2500 m², er det omfattet af Naturbeskyttelsesloven. Mosen på Søengen er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. De 2 mindre moser opfylder ikke størrelseskravet og er derfor ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Søer over 100 m² er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3, når de har et areal på 100 m² eller derudover og er permanent vandfyldte. Storedam og Lilledam er omfattet af naturbeskyttelsesloven, mens Pytten ikke opfylder kriterierne for at være omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3.

Mosen i bunden af Søengen er meget fugtig. Mosen gennemskæres af det ca. 540 meter lange, offentlige vandløb, Kovangsgrøften, som starter nord for mosen og løber ud i Esrum Sø ud for Dronningens Kovang 17. Vandløbets første 140 meter nord for mosen er rørlagt. Vandløbet passes af Fredensborg Kommune efter et offentligt regulativ. Det fremgår af regulativet, at vandløbets rørlagte strækning skal genåbnes, når drænrørene ikke fungerer mere. Fredensborg Kommune er i gang med at revidere regulativerne.

VEJLEDENDE PLEJE

Plejen af moserne består i forhindring af tilgroning. Den omfatter rydning af større poppelgruppe i det moselignende område ved æbleskoven og fældning af stor ahorn i midten af mosen på Søengen.

Årlig gennemgang og udvisning af uønsket opvækst hensyn til helheden. Dette kan med fordel ske efter udvisning foretaget af professionel rådgiver.

ETABLERING AF URTEVEGETATION

Vegetationer ved moser og næringsrige søbredder, hvor jorden er vandmættet og vandet er stillestående eller i langsom bevægelse er af gode grunde påvirket af det høje vandindhold i jorden. Vegetationen rummer muligheder for at blive udviklet til også at indeholde mere interessante planter. Både hjemmehørende i moseområderne og indførte arter ved vandhullerne inde i bebyggelsen, der i forvejen er præget af haveplanter. Se plantelister. Det kræver dispensation fra naturbeskyttelsesloven at plante i §3 beskyttede søer og moser.

6. Stendiger

Sten- og jorddiger er ældre tiders hegning og markering af skel og ejendom i landskabet. De er beskyttede af Museumslovens §29 a, fordi de vidner om Danmarks administrative inddeling og landbrugets historie, om driften i marken, beskatnings- og ejerforhold. Digerne er også vigtige levesteder og spredningsveje for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab.

Stendiger som Søparkens langs Waages Passage er definerede som to rækker marksten med jordfyld imellem og afdækket med græstørv. Langs skoven ind mod slottet er desuden halvsidige diger med jordvold mod slottet. Digerne holdes naturligt sammen af planternes rodsystemer, hvorfor behandlingen af disse skal ske med forsigtighed.

Stengærderne skal fremtræde sammenhængende, men gerne med urteagtig vegetation, bregner o.l. De eksisterende diger har rummet meget kraftig opvækst, som sine steder er ryddet ret groft. Flere af digets sten har løsnet sig og er faldet ned.

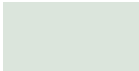

VEJLEDENDE PLEJE

Årligt: Store og grove stød skæres tilbage, så de fremtræder mindre dominerende. Pensling af friske stødflader med glyphosat kan foretages, hvor der ikke ønskes genvækst. Det kræver dog dispensation fra museumsloven at foretage pensling med glyphosat. Stød må ikke fjernes mekanisk, da det beskadiger diget. Nedefaldne sten kan sættes på plads, hvor det er muligt, men af hensyn til dyreliv og vegetation sættes gærden ikke om.

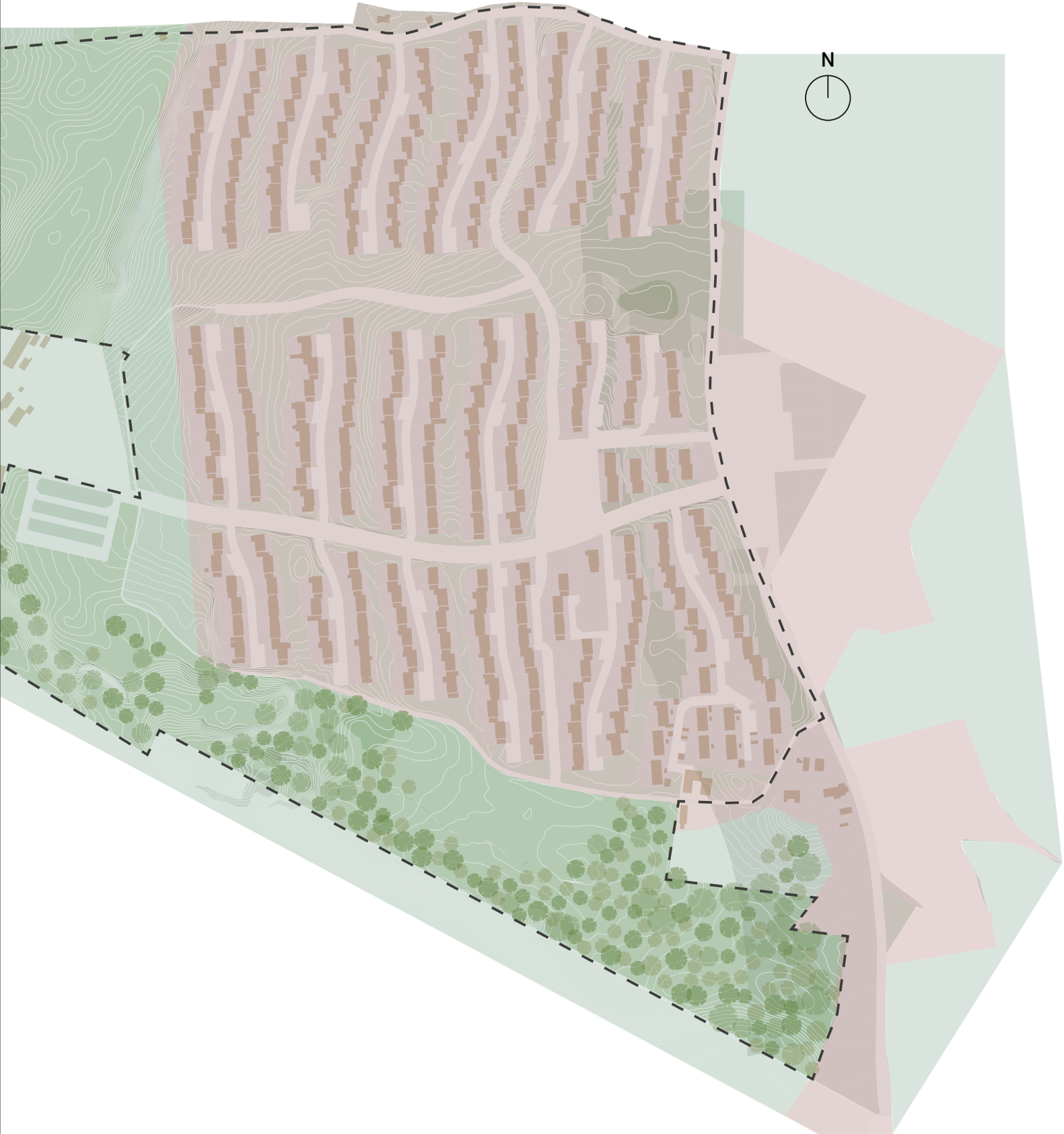
BYZONE - LANDZONE

Kort 1:5.000

Signatur

- Byzone
- Landzone
- Brugsplæne
- Lokalplangrænse

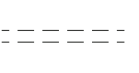
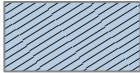
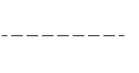

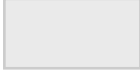

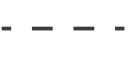

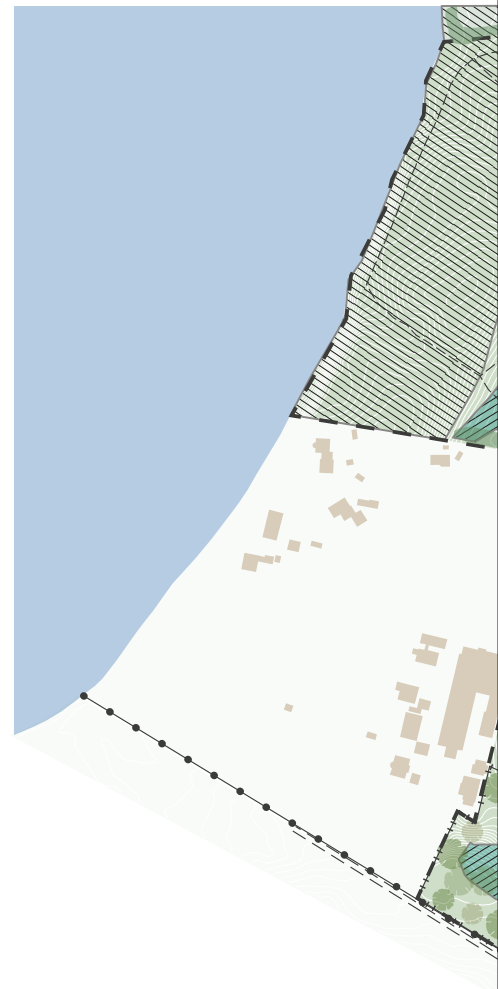

FREDNINGSZONE

Kort 1:5.000

Signatur

	Fredningszone		Asfaltvej
	Brugsplæne		Grussti
	Vand		Græssti
	Mose		Fredet stendige
	Skrænt		Hegn
	Busket Levende hegn		Lokalplangrænse

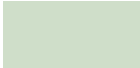

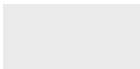

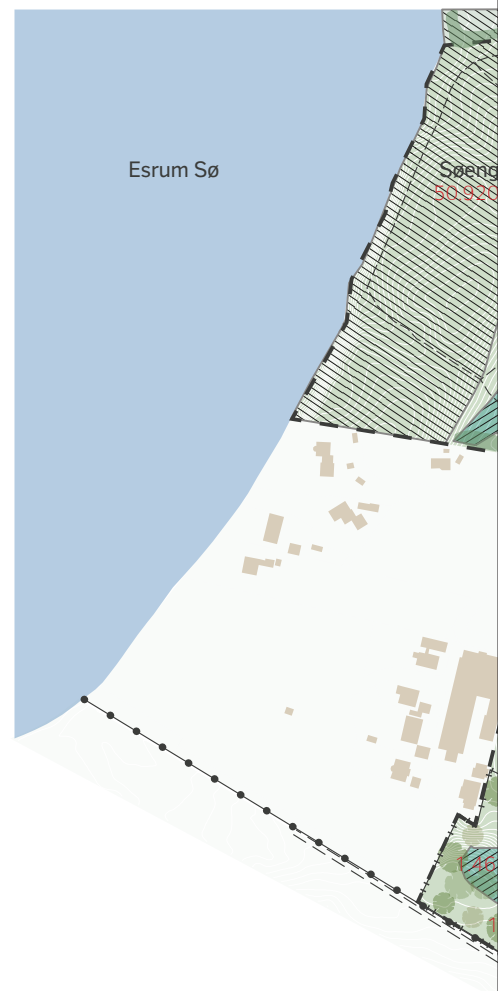

FREMTIDIGE FORHOLD

Kort 1:5.000

Signatur

	Eng Græsflade		Asfaltvej
	Brugsplæne		Grussti
	Vand		Græssti
	Mose		Fredet stendige
	Skrænt		Hegn
	Busket Levende hegn		Lokalplangrænse
	Løg		Eks. beplantning / Skov
	Engkarse		
	Frugtlund		

Arealer opgjort med udgangspunkt i kort fra Grundejerforeningen Fredensborg Søpark. Areal elementer Fredensborg Søpark 1:5000 Udarbejdet af Allan Christiansen

